

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 393/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, proti písomnému upovedomeniu prokurátora Krajskej prokuratúry v Prešove č. k. 1 Kn 287/21/7700-5 z 9. decembra 2021 v spojení s uznesením prokurátorky Okresnej prokuratúry Prešov č. k. 1 Pn 543/21/7707-9 z 29. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu domáha vyslovenia porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) písomným upovedomením prokurátora Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1 Kn 287/21/7700-5 z 9. decembra 2021 (ďalej len „písomné upovedomenie“) v spojení s uznesením prokurátorky Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 543/21/7707-9 z 29. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 26. mája 2021 na okresnej prokuratúre trestné oznámenie o skutočnostiach majúcich nasvedčovať podozreniu zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Skutková podstata trestného činu, pre ktorého spáchanie podal sťažovateľ trestné oznámenie, mala spočívať v protiprávnom/podvodnom konaní konateľa a spoločníka obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a to [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „objednávateľ“), ktorý aj napriek zmluve o dielo č. 1/2019 uzavretej

14. októbra 2019 odmietol vyplatiť/nevyplatil sťažovateľovi ako oprávnenému dohodnutú odmenu vo výške 24 600 eur ako odmenu za zhotovenie diela, a to hrubej stavby rodinného domu postaveného na pozemku parcely č. 3509/1, ktorého vlastníčkou je fyzická osoba [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ v podanom trestnom oznámení poukázal na to, že podozrivý z trestného činu [REDAKOVANÉ] odmietol vyplatiť dohodnutú odmenu za zhotovenie diela aj napriek tomu, že v čase jej splatnosti disponoval finančnými prostriedkami na jej vyplatenie, a zároveň mal proti sťažovateľovi postupovať pri páchaní trestnej činnosti aj s použitím ľsti, keď mu mal postupne odovzdávať finančnú hotovosť v celkovej výške 55 000 eur za použitý stavebný materiál a vykonané stavebné práce, čím tak mal preukazovať svoju solventnosť a úmysel uhradiť všetky svoje záväzky, ku ktorým sa zaviazal v súvislosti s výstavbou predmetného rodinného domu, pričom tak urobiť nemienil, a to už od počiatku výstavby predmetného rodinného domu. O podanom trestnom oznámení rozhodla svojím uznesením vyšetrovatelka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov, odboru kriminálnej polície (ďalej len „policajtká“) pod ČVS: ORP-468/4-VYS-PO-2021 z 30. júla 2021 (ďalej len „uznesenie policajtky“), ktorá ho podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietla z dôvodu, že nezistila dôvod na začatie trestného stíhania. Sťažovateľ napadol uznesenie policajtky sťažnosťou podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením okresnej prokuratúry podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku jej zamietnutím ako nedôvodnej. V ďalšom sťažovateľ využil ďalší prostriedok nápravy, a to v zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. 11/2019 z 28. novembra 2019 účinného od 1. januára 2020 (ďalej aj „príkaz“), ktorý upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku alebo odstránenia prietahov prokurátora v predsúdnom konaní. Tento prostriedok nápravy nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. O tomto právnom prostriedku nápravy rozhodla krajská prokuratúra písomným upovedomením, ktorým sťažovateľovi oznámila, že nezistila dôvody na prijatie opatrení prokurátora v predmetnej veci, čím tak odobrila postup podriadenej okresnej prokuratúry pri vybavení trestného oznámenia sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti v súhrne považuje napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry a písomné upovedomenie krajskej prokuratúry za „... vydané predčasne“ a považuje ich za „zjavne nezákonné a ústavne neudržateľné, pretože ani len nebolo začaté trestné stíhanie vo veci v zmysle ust. § 199 ods. 1 Tr. por., vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože neboli vykonané známe a nevyhnutné dôkazné prostriedky, najmä výsluch svedka [REDAKOVANÉ], ktorý bol osobne prítomný pri dohode [REDAKOVANÉ] s [REDAKOVANÉ] o odmene vo výške 24 600 €, tiež neboli zabezpečené ďalšie listinné dôkazy, z ktorých bolo zrejmé, za akú sumu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] cez spol. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] predal predmetnú nehnuteľnosť [REDAKOVANÉ] (kúpna zmluva sa nachádza na katastrálnom odbore v [REDAKOVANÉ]),

a tiež aj výsluch svedka [REDAKOVANÉ], že ako a cez koho riešil kúpu predmetnej nehnuteľnosti, čím vec bola zo strany orgánov činných v trestnom konaní podcenená a devalvovaná na bezvýznamnú.“. Sťažovateľ zastáva názor, že zo známych skutkových okolností veci vyplýva, že (i) pôsobí v stavebnej oblasti a venuje sa zabezpečovaniu výstavby predovšetkým rodinných domov na kľúč, a to tým, že obstaráva výstavbu v celom rozsahu, teda zabezpečuje projektovú dokumentáciu, nákup stavebného materiálu, zabezpečuje živnostníkov na realizáciu stavebných prác, a táto činnosť predstavuje jeho „know how“, čo sa týka výstavby rodinných domov na kľúč, v dôsledku čoho aj bol oslovený objednávateľom, (ii) pred začatím samotnej realizácie výstavby sa dohodol s objednávateľom na odmene vo výške 24 600 eur, pričom jeho povinnosťou bolo nakúpiť potrebný stavebný materiál a uhradiť vykonané stavebné práce živnostníkmi z peňažných prostriedkov poskytnutých objednávateľom, ktorý tak učinil až do výšky 55 000 eur v piatich poskytnutých splátkach, (iii) medzi ním a objednávateľom bola podpísaná zmluva o dielo č. 1/2019 zo 14. októbra 2019, pričom objednávateľ výslovne trval na tom, aby ako objednávateľ bola v predmetnej zmluve uvedená obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], a nie [REDAKOVANÉ] ako fyzická osoba, (iv) splnil všetky svoje záväzky z predmetnej zmluvy v plnom rozsahu, (v) po ukončení výstavby rodinného domu žiadal od objednávateľa písomne vyplatenie dohodnutej odmeny vo výške 24 600 eur a z tohto dôvodu aj vystavil faktúru č. 1/2020 z 22. júla 2020 a o vyplatenie dohodnutej sumy sa domáhal aj dvomi predžalobnými výzvami z 10. augusta 2020 a 22. februára 2021 a (v) objednávateľ previedol svoj obchodný podiel v obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], na tretiu osobu, ktorá má postavenie tzv. „bieleho koňa“, čím sa tak stala jeho pohľadávka nevyožiteľnou aj v prípade úspechu v súdnom spore.

4. Sťažovateľ tak poukazom na známe skutkové okolnosti veci spochybnil postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré ani len nezačali postupom podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie „vo veci“, čo by umožnilo vykonať rozsiahle dokazovanie, ako aj ich meritorný/kľúčový argument o posúdení veci ako civilného súdneho sporu použitím zásady *ultima ratio*, ktorý právny poriadok Slovenskej republiky nepozná/neupravuje, navyše bez hlbšieho preverenia skutkového stavu vykonaným dokazovaním a bez uvedenia nielen právne relevantných, ale akýchkoľvek odpovedí na zistený skutkový stav a nastolené právne otázky. Naopak, orgány činné v trestnom konaní sa pri svojej argumentácii obmedzili len na všeobecné konštatovania, právne floskuly, bezobsažné úvahy, v dôsledku čoho ich rozhodnutia považuje za „*absolútne neodôvodnené, zjavne arbitrárne a svojvoľné*“, a tak porušujúce základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

5. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Okresnej prokuratúry Prešov sp. zn. 1 Pn 543/21/7707 zo dňa 29.9.2021 porušené bolo.

Právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR upovedomením Krajskej prokuratúry v Prešove sp. zn. 1 Kn 287/21/7700 zo dňa 9.12.2021 porušené bolo.

Ústavný súd... zrušuje uznesenie Okresnej prokuratúry Prešov sp. zn. 1 Pn 543/21/7707 zo dňa 29.9.2021 a vec vracia Okresnej prokuratúre... na ďalšie konanie.

Ústavný súd... zrušuje upovedomenie Krajskej prokuratúry v Prešove sp. zn. I Kn 287/21/7700 zo dňa 9.12.2021a vec vracia Krajskej prokuratúre... na ďalšie konanie.

Ústavný súd... zakazuje Okresnej prokuratúre... a Krajskej prokuratúre... pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Odporca v I. rade... Odporca v 2. rade je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy konania.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresnej prokuratúry a písomným upovedomením krajskej prokuratúry z dôvodu arbitrárnosti ich právnych záverov a nezákonného postupu v predsúdnej časti trestného konania, v rámci ktorého nedošlo k začatiu trestného stíhania vo veci podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a vykonaniu riadneho dokazovania, ale odmietnutiu trestného oznámenia podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku aj napriek dôvodnému podozreniu zo spáchania oznámenej trestnej činnosti podozrivým z nej.

7. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. Porušenie práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresnej prokuratúry:

8. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej

sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

11. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

12. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry sťažovateľ využil prostriedok nápravy, ktorým je podanie na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní prokurátorom. Takýto prieskum sa vykonáva nadriadeným prokurátorom, a to v zmysle príkazu generálneho prokurátora. Podľa čl. 1 príkazu tento príkaz upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku alebo odstránenia prieskumov prokurátora v predsúdnom konaní a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Príkaz je vyjadrením osobitného oprávnenia generálneho prokurátora podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry, asistentov prokurátorov a ostatných zamestnancov prokuratúry. Také oprávnenie má osobitnú povahu vo vzťahu k ostatným inštitútom zákona o prokuratúre a keďže je príkaz pre prokurátorov záväzný, je postup podľa neho (čl. 6 ods. 4 príkazu spolu s nadväzujúcimi ustanoveniami zákona o prokuratúre) právnym prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 132/2020, IV. ÚS 420/2020, IV. ÚS 463/2020, IV. ÚS 310/2021). V dôsledku toho ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

14. Možno už len dodať, že nie je úlohou ústavného súdu v tomto konaní akokoľvek posudzovať príkaz generálneho prokurátora v kontexte legislatívneho vývoja súvisiaceho s preskúvaním tzv. podnetov podľa zákona o prokuratúre. V konaní o ústavnej sťažnosti je jeho úlohou posúdiť, či ide o účinný prostriedok nápravy, na základe ktorého je príslušný prokurátor povinný na základe podania dotknutej osoby preskúmať postup skôr konajúceho prokurátora a prijať efektívne opatrenie v trestnej veci, ak uzná jeho námietky za dôvodné. Odpoveď na túto otázku je pozitívna, čomu zodpovedá čl. 6 ods. 4 príkazu (bezodkladné prijatie opatrení v trestnej veci) v nadväznosti na vecne súvisiace inštitúty zákona o prokuratúre – najmä už uvedený § 6 ods. 1, podľa ktorého nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor. Podoba efektívneho opatrenia v trestno-procesnej rovine (teda v čom bude spočívať dotknutý úkon, resp. pokyn na jeho vykonanie) je potom predurčená úpravou samotného Trestného poriadku odvíjajúcou sa od úpravy dozoru prokurátora podľa § 230 označeného zákona. Popísaný postup, pri ktorom je do prieskumu zákonnosti postupu v trestnom konaní zapojený ďalší, vyšší článok na inštitucionálnej úrovni prokuratúry [nadriadený, resp. bezprostredne nadriadený prokurátor podľa čl. 4 písm. b), c) príkazu v nadväznosti na § 54 ods. 2, resp. § 53 ods. 1 zákona o prokuratúre], zjavne predstavuje vyšší štandard ochrany základných práv než postup bez využitia dotknutého prostriedku (v čom je aj jeho primárny účel). Zároveň platí, že príkazy generálneho prokurátora, ktorých vydávanie je tradičným využitím jeho pôsobnosti podľa zákona o prokuratúre, sú súčasťou zákonom vyvolaného pozitívno-právneho stavu a sú prokurátormi obligatórne rešpektované.

III.2. Porušenie práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy písomným upovedomením krajskej prokuratúry:

15. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

16. Súčasťou obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo účastníka konania na také odôvodnenie úradného rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom tejto ochrany

(IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 260/06, I. ÚS 110/07, III. ÚS 2/09). Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06, IV. ÚS 612/2018).

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

18. Krajská prokuratúra vo svojom písomnom upovedomení k meritu veci v podstatnom uviedla: *„Napadnuté uznesenie som nevzhliadol ako vydané predčasne, keďže postup vyšetrovateľky PZ po doplnení trestného oznámenia postupom podľa § 196 ods. 2 Tr. poriadku a následného vydania uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. d/ Tr. poriadku považujem za zákonný a plne odôvodnený zistenými okolnosťami, keďže v danom prípade ide zjavne o civilný spor dvoch strán o plnenie ceny za dielo titulom článku IV. zmluvy o dielo uzavretej dňa 14.10.2019, pričom však samostatnou právnou otázkou je moment vzniku nároku na cenu diela, keďže z obstaraných dôkazov vyplynulo, že dielo nebolo doposiaľ objednávateľom riadne prevzaté, nebolo zmluvnými stranami vykonané vyúčtovanie objednávateľom poskytnutých finančných prostriedkov na vykonanie diela atď.. Za takto zistených skutočností nie je možné uvažovať ani o splnení základných podmienok pre vedenie trestného konania za uvedený skutok, keďže naznačené skutočnosti sú zjavne sporné a o týchto môže v civilnom konaní rozhodnúť jedine vecne a miestne príslušný súd. Samotné nezaplatenie ceny za dielo nie je možné považovať za trestný čin.“*

19. Okresná prokuratúra v napadnutom uznesení k zisteným skutkovým okolnostiam veci uviedla, že *„... medzi sťažovateľom a [REDAKOVANÉ] existuje spor týkajúci sa nevyplatenej odmeny za zabezpečenie výstavby rodinného domu do hrubej stavby, kde sťažovateľ trvá na svojom nároku a [REDAKOVANÉ] tento nárok sťažovateľa popiera. Na druhej strane však existuje písomná zmluva o dielo č. 1/2019 uzatvorená dňa 14.10.2019 medzi sťažovateľom a [REDAKOVANÉ], predmetom ktorej je výstavba rodinného domu do hrubej stavby, s tým, že bola dohodnutá cena diela v sume 24.600,- Eur (dopísaná rukou, napriek tomu, že zmluva je vyhotovená elektronicky, pozn.), a zároveň bolo dohodnuté, že fakturovaná bude iba suma podľa skutočne zrealizovaných prác a dodávok odsúhlasených objednávateľom ([REDAKOVANÉ]). Podľa vyjadrenia sťažovateľa však táto zmluva o dielo mala byť len akousi zárukou jeho odmeny, že zabezpečil [REDAKOVANÉ] výstavbu rodinného domu do hrubej stavby, pričom v jej ďalších častiach už zmluva nekorešponduje so skutočnosťou. Na druhej strane [REDAKOVANÉ] síce potvrdil, že sťažovateľovi podpísal viacero listín, no nie je si istý, aby podpisoval aj predmetnú zmluvu. Faktom však zostáva, a obe strany to aj potvrdili, že v priebehu výstavby rodinného domu [REDAKOVANÉ] vyplatil sťažovateľovi postupne celkovo 55.000,- Eur, ktoré mali byť použité na financovanie materiálu potrebného na výstavbu*

tohto rodinného domu a stavebných prác s tým spojených, kde však sťažovateľ ani do dnešného dňa ██████████ zakúpený materiál a vykonané práce žiadnym spôsobom nezdokladoval (čo v podstate nepoprel ani sťažovateľ). Jedinou faktúrou, ktorú mal sťažovateľ v tomto prípade vystaviť bola tá, ktorou žiadal úhradu sumy 24.600,- Eur ako svoju odmenu, kde však oprávnenosť tejto faktúry ██████████, resp. ██████████ neuznala z dôvodov ako boli vyššie uvedené.“. Na podklade takto vykonaného dokazovania okresná prokuratúra uzavrela, že v danej veci ide o spor, ktorý „vyplynul zo vzájomného záväzkovo-právneho (súkromnoprávneho) vzťahu medzi sťažovateľom a ██████████, a ktorý vznikol v dôsledku nerešpektovania vzájomných dohôd medzi zmluvnými stranami, vyriešenie ktorého však prináleží súdom v civilnom konaní, pretože len tie môžu rozhodovať sporné otázky, ktoré vyplynú zo súkromnoprávnych vzťahov.“.

20. K námietke týkajúcej sa subsidiarity trestnej represie poukázala na to, že „trestné právo nie je prostriedkom, ktorý nahrádza úlohu ostatných právnych odvetví. Trestné právo je prostriedkom ultima ratio, čo znamená, že v trestnoprávnej náuke ako aj v praxi sa už tradične vychádza zo zásady pomocnej sily trestnej represie (tzv. zásada subsidiarity). S poukazom na funkciu trestného práva, ako najprisnejšieho prostriedku štátu na ochranu vymedzených záujmov, teda prostriedku, ktorý musí dopĺňať ochranu poskytovanú normami iných právnych odvetví, nastupujúceho v prípade neúčinnosti ostatných právnych prostriedkov, nemôže štát jeho prostredníctvom nahrádzať ochranu práv jednotlivcov, najmä nie, keď títo na ochranu poskytovanú súkromno-právnymi prostriedkami rezignovali. Takýto postup je vylúčený aj vzhľadom na verejno-právny charakter trestného práva, teda celospoločenský, určený na ochranu celospoločenských hodnôt, nie riešenie súkromnoprávnych vzťahov.“.

21. K námietke o nedostatočnom zistení skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci a k postupu orgánov činných v trestnom konaní, ktoré ani len nezačali trestné stíhanie vo veci podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku, čo by umožnilo vykonať rozsiahle dokazovanie, okresná prokuratúra zdôraznila, že „Z požiadavky náležitého zistenia skutkového stavu veci obsiahnutej v ust. § 2 ods. 10 Trestného poriadku totiž vyplýva, že orgán činný v trestnom konaní sám určuje mieru dokazovania, ktoré musí v konaní vykonať, aby táto požiadavka bola splnená. Orgán činný v trestnom konaní musí vykonať také dôkazy, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. V tomto konkrétnom prípade vyšetrovatelka PZ postupovala zákonným spôsobom, keď za účelom náležitého zistenia skutkového stavu veci v rámci postupu po prijatí trestného oznámenia podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku vypočula podozrivého a oznamovateľa a zabezpečil si aj na vec sa vzťahujúce listinné podklady. Z ust § 196 ods. 2 Trestného poriadku, veta prvá, vyplýva, že prokurátor alebo policajt po prijatí trestného oznámenia, toto preskúma za účelom posúdenia, či z jeho obsahu vyplývajú skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. V prípade, ak trestné oznámenie takéto skutočnosti neobsahuje, ale je predpoklad, že ich možno zadovážiť doplnením, môže tieto skutočnosti doplniť prokurátor alebo policajt sám, a to buď ich vyžiadaním v primeranej lehote od oznamovateľa, jeho výsluchom alebo výsluchom poškodeného, alebo vyžiadaním si písomných podkladov od oznamovateľa alebo inej osoby alebo orgánu. Doplnenie pritom treba urobiť urýchlene, teda tak, aby sa mohlo rozhodnúť podľa § 197 alebo § 199 v lehote do 30 dní od prijatia trestného oznámenia. S prihliadnutím na uvedené preto možno konštatovať, že je na uvážení prokurátora alebo policajta akým spôsobom si obstará dôkazy potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu veci, a preto tá skutočnosť, že vyšetrovatelka PZ nevypočula

aj ďalších svedkov, ktorých navrhol oznamovateľ, nemôže byť automaticky dôvodom na vyslovenie porušenia zákona, keďže vyšetrovatelka PZ vykonala iné do úvahy prichádzajúce úkony, ktoré prispeli k objasneniu skutkového stavu veci.“.

22. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom písomného upovedomenia krajskej prokuratúry konštatuje, že táto konala v medziach svojej právomoci a v súlade predovšetkým s príslušnými ustanoveniami zákona o prokuratúre, Trestného zákona a príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019 z 28. novembra 2019, na podklade ktorého ako nadriadená prokuratúra preskúmala postup a napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry (k tomu bližšie pozri aj body 13 a 14 rozhodnutia), ktoré interpretovala a aplikovala v súlade s ich obsahom, jej úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Jej postup bol v súlade so zákonom a ústavne konformný, po jeho preskúmaní ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo zakladá dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej. Krajská prokuratúra (v spojení aj s dôvodmi vyplývajúcimi z napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry) vzala na vedomie podstatu argumentov sťažovateľa, ku ktorým zaujala stanovisko, ústavne konformným spôsobom zdôvodnila vlastné právne posúdenie zisteného skutkového stavu, ako aj preskúmala postup podriadenej prokuratúry a policajtky oproti konkrétne vznesenej námietke sťažovateľa smerujúcej proti nezačatiu trestného stíhania vo veci podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku. Nie je opodstatnenou na úrovni posudzovania ústavnej udržateľnosti napadnutého rozhodnutia (keď ústavný súd na tento účel kumuluje obsah na seba nadväzujúceho odôvodnenia uznesenia policajtky, napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry a písomného upovedomenia krajskej prokuratúry) argumentácia sťažovateľa o absencii dostatočne podloženého rozhodnutia vo veci (o trestnom oznámení). Policajтка k veci vypočula sťažovateľa ako oznamovateľa trestnej činnosti, ako aj označeného podozrivého [REDAKOVANÉ], bývalého konateľa a spoločníka obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a zabezpečila potrebné písomné podklady, ako napríklad zmluvu o dielo č. 1/2019 zo 14. októbra 2019, sťažovateľom vystavenú faktúru č. 1/2020 z 22. júla 2020 a predžalobné výzvy. Na základe takto vykonaného postupu podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku boli skutkové podklady vyhodnotené nie ako relevantné pre ďalší prieskum zameraný na možné spáchanie trestného činu, ale ako medzi stranami sporné porušenie, resp. nesplnenie vzájomných záväzkov vyplývajúcich z obchodnoprávneho vzťahu, a to aj pokiaľ ide o úhradu ceny za dielo. Konajúce orgány (v konečnom dôsledku krajská prokuratúra) teda uzavreli bez konštatácie podozrenia z podvodného úmyslu, že riešenie takého sporu patrí do právomoci súdu v konaní podľa Civilného sporového poriadku. Navyše, avšak v relevantnom kontexte, krajská prokuratúra vyhodnotila ako sporný aj moment samotného vzniku nároku na zaplatenie ceny za dielo, keďže zo zabezpečených podkladov vyplývalo, že dielo nebolo riadne prevzaté objednávateľom a zmluvnými stranami nebolo vykonané riadne vyúčtovanie jeho ceny, čo však nebráni uplatneniu nároku tvrdeného sťažovateľom súdnou cestou mimo trestného konania. V kontexte týchto záverov neobstojí ani argumentácia sťažovateľa o tom, že nosným právnym dôvodom odmietnutia ním podaného trestného oznámenia bolo posúdenie veci na základe zásady *ultima ratio*, teda zásady subsidiarity trestnej represie, ktorú právny poriadok nepozná, resp. nemá poznať. Naopak, (i) vo veci bol vykonaný zákonný postup, ktorý viedol k dostatočne odôvodnenému rozhodnutiu vo veci, (ii) skutkový stav bol vyhodnotený ako nepostačujúci na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti v dôsledku skôr popísaných

okolností, pričom (iii) argument o subsidiarite trestnej represie bol len konzekventným argumentom nadväzujúcim na absenciu podozrenia zo spáchania trestného činu. Argumenty predložené krajskou prokuratúrou sa ústavnému súdu nejavia ako svojvoľné a ústavne nonkonformné, v dôsledku čoho ich teda nie je možné považovať za arbitrárne. Krajská prokuratúra s dostatočnou výpovednou hodnotou sformulovala dôvody, na ktorých založila svoje rozhodnutie, a dala tak ústavne konformnú a špecifickú odpoveď na otázky, ktoré boli pre jej napadnuté uznesenie rozhodujúce.

23. Ústavný súd osobitne zvyrazňuje, že judikatúrny záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorý sťažovateľ poukazuje v závere svojho podania (R 96/2014), je nepochybne aktuálny a nemožno ho ignorovať. Ako však aj z obsahu predchádzajúceho bodu vyplýva, v tomto prípade bol argument *ultima ratio* použitý len ako dôsledok posúdenia nazhromaždených podkladov s negatívnym záverom o spáchaní trestného činu s tým, že ide o sporný nárok zo zmluvy medzi jej stranami a je vecou sťažovateľa, či si ním tvrdený nárok uplatní prostredníctvom súdnej žaloby (čo platí aj pre náhradu škody spôsobenej porušením zmluvných povinností aj v prípade, ak nejde o škodu spôsobenú trestným činom).

24. Záver o ústavnej konformnosti sa teda v jeho súhrne vzťahuje aj na postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré postupom podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku dospeli k záveru, ktorý bol aj náležite odôvodnený. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej uvádza, že postup súdneho orgánu (alebo iného orgánu verejnej moci), ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014, IV. ÚS 464/2021).

25. V kontexte predmetu svojho prieskumu ústavný súd opäť poukazuje na okolnosť, že nie je tzv. skutkovým súdom, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež že nie je v poradí ďalším orgánom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch z pohľadu toho, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami tej-ktorej veci. Úlohou ústavného súdu nie je a do jeho právomoci nepatrí nahrádzať činnosť, resp. skutkové a právne závery orgánov činných v trestnom konaní, prípadne posudzovať právnu perfektnosť ich meritórnych rozhodnutí z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov ich „vylepšovať“ (IV. ÚS 325/08, I. ÚS 756/2016), ale dohliadať na zlučiteľnosť účinkov výkonu právomoci orgánov verejnej moci so základnými právami garantovanými prostredníctvom ústavy a kvalifikovaných medzinárodných zmlúv. Inými slovami, nemožno očakávať a nie je ani prípustné, aby ústavný súd vstupoval do role policajta alebo prokurátora, pokiaľ ide o konkrétne skutkové a právne závery týchto orgánov, pokiaľ sú ústavne udržateľne odôvodnené (ani ak by na ich úrovni zaujal iné vecné stanovisko). V posudzovanom prípade to znamená nemožnosť (vyplývajúcu z popísaných okolností) prehodnocovať záver o nedostatku podozrenia z podvodného úmyslu, resp. dokonca primárny záver o spornej existencii peňažného nároku veriteľa voči dlžníkovi (dodávateľa voči objednávateľovi), ktorý by mal podľa sťažovateľa viesť k trestnému stíhaniu a aktuálne jeho vyvolaniu prelomením rozhodnutí a prieskumnej činnosti v skorších troch

inštitucionálnych vrstvách sústavy polície a prokuratúry. Nič však nebráni sťažovateľovi, aby uniesol dôkazné bremeno týkajúce sa podkladu ním tvrdeného nároku v civilnom sporovom konaní, keď nie je (tak ako v iných prípadoch) možné vopred „odhadovo“ konštatovať neúspech následnej exekúcie proti (údajne) dlžníckej obchodnej spoločnosti, ako k tomu pristúpil sťažovateľ. Zásada *ultima ratio* tu vyznieva v sprostredkovanvej reverznej podobe, a to že nevyvolanie trestného stíhania neznamená nemožnosť úspechu žaloby v súkromnoprávnom spore.

26. Vo finálnom závere nikto nemá právny a už vôbec nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu bolo vyhovené a sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave, resp. právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, IV. ÚS 463/2020, IV. ÚS 90/2021, IV. ÚS 311/2021). Taktiež nie je možné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd, ako aj ktorýkoľvek iný orgán verejnej moci nemusia rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09).

27. Tieto závery viedli ústavný súd k odmietnutiu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy písomným upovedomením krajskej prokuratúry z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu